

ДЪРЖАВНИТЕ АРХИВИ

ХРАНИТЕЛ И ПОПУЛЯРИЗАТОР НА УНИКАЛНОТО ДОКУМЕНТАЛНО БОГАТСТВО НА НАЦИЯТА

Димитър Петков
директор на Държавен архив – Русе

Първият нормативен документ, узаконяващ формирането на Държавен архивен фонд в България, е публикуван на 10.10.1951 г., с което фактически се поставя началото на архивното дело у нас. С Указ 515 на Президиума на Народното събрание и Постановление 344 на Министерския съвет от 18.05.1952 г. се създават централните и окръжните архивни органи, фиксиращи конкретни национални и регионални страни от цялостната архивна система.

Като отдел на Окръжно управление на МВР, Окръжен държавен архив – Русе е създаден през 1952 г. През 1978 г. той се обособява в Дирекция "Окръжен държавен архив" към Главно управление на архивите при Министерския съвет – София и Окръжен народен съвет – Русе. В този вид той съществува до 01.01.1993 г., когато излиза от финансовата обвързаност на Окръжен народен съвет – Русе и изцяло преминава на централно подчинение към Главно управление на архивите при Министерския съвет – София.

Така сформиран, и днес Държавен архив – Русе осъществява многопосочната си дейност организационно в две направления – 1. Комплектуване, обработка, охрана и отчетност на документите; 2. Информационна, научно-издателска и популяризаторска дейност, – и съхранява в своите хранилища към 31.12.1993 г. документи, комплектувани в 1756 фонда, обхващащи периода 1641 – 1988 г.

Тъй като в много моменти от българската история дунавският град е играл централна за страната роля, документалното богатство на Държавен архив – Русе съдържа информация за икономическото, политическото и културното развитие не само на региона, но на България изобщо.

Фондовете на Доростолската и Червенската митрополия, Българската църковна народна община, Областната дирекция, Търговско-индустриалната камара и др. ни дават документални свидетелства за българското националноосвободително движение, за културното, икономическото и политическото развитие на страната ни през миналия и сегашния век. Материалите от приетите колекции, частични постъпления и лични фондове на борци за националното освобождение, обществени, стопански

и културни дейци обогатяват документалното богатство на Държавен архив – Русе с конкретни факти от българската история, като правят още по-висока стойността на съхранявания архивен масив.

Но цялото това многообразие би останало мъртво и достъпно само за ограничен кръг от хора, ако не беше усилената популяризаторска и издателска дейност, която Държавен архив – Русе осъществява чрез публикации в пресата и отпечатването на ценни документални, справочни и научни издания, имащи за основа местни документални източници.

В тази дейност полезно се оказва взаимодействието с други културни институции в града и страната, като особено важна се очертава и съвместната работа със сътрудници и колеги, работещи по проблеми, които и наши специалисти изследват.

Така закономерно се явиха нашите издания: **Захари Стоянов и Съединението**. Доклади и научни съобщения (Русе, 1986); Петков Д., Т. Билчев, Л. Георгиев. **Филип Тотю – личност, дейност, документи** (Русе, 1990); **Светлоструй**. Документален сборник. 1928-1941 (Русе, 1991); Колев, Р. **Борово**. Исторически очерк (Русе, 1991); Бакалов, К. **Обретеник**. Етнографски очерк (Русе, 1992) и др. Специалистите от архива Любомир Златев и Тодор Билчев извършиха съставителство на книгата на Филип Симидов **"Васил Левски – две непубликувани биографии"**, която е издадена през тази година от Университетско издателство "Св. св. Кирил и Методий" – Велико Търново.

Трудните дни, които изживява страната ни, се отразиха отрицателно и върху нашата издателска дейност, но оставеното документално наследство от безспорно великите ни предшественици при условия на живот, стократно по-лоши от днешните, ни задължава независимо от всичко да държим буден духа си, за да не заспи духът на България. А той нееднократно е доказвал, че е бодър и несломим.

"ИЗДАТЕЛ" очаква впечатления и материали на специалисти и от други държавни архиви в страната за реализирането на тяхната издателска и научно-изследователска дейност.